

ANETA MADYDA

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

POTENCJAŁ INNOWACYJNY MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW REGIONU ŚLĄSKIEGO

Streszczenie

Innowacje uznawane są obecnie za podstawowy czynnik rozwoju przedsiębiorstwa, prowadzący do wzbogacenia rynku o nowe wyroby i usługi wysokiej jakości oraz przeobrażeń organizacyjnych wewnątrz przedsiębiorstwa i jego otoczenia.

Celem artykułu jest charakterystyka potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw sektora MSP regionu śląskiego. W opracowaniu przedstawiono wyniki badań dotyczące kondycji przedsiębiorstw sektora MSP prowadzonych przez Konfederację Lewiatan w 2013 roku oraz podjęto próbę analizy potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw sektora MSP w regionie śląskim na tle kraju.

Słowa kluczowe: potencjał, innowacyjność, przedsiębiorstwo, sektor MSP

Innowacyjność przedsiębiorstw sektora MSP w Polsce

Z badań małych i średnich przedsiębiorstw przeprowadzonych w 2013 roku przez Konfederację Lewiatan¹ wynika, że filozofią biznesu powinno być szybkie podejmowanie decyzji, gdy widzi się szansę na rozwój. Tylko 25% firm sektora MSP nie zgadza się z tą opinią i twierdzi, że należy poczekać, aż inni wezmą ryzyko na siebie.

¹ Konfederacja Lewiatan po raz trzeci zrealizowała badania w ramach projektu „Monitoring kondycji sektora MŚP w latach 2010–2012” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (w okresie 26.04.–1.08.2013 r. na losowej próbie 1501 firm sektora MSP zatrudniających co najmniej 1 pracownika). Badane były przedsiębiorstwa zatrudniające od 2 do 249 pracowników, w których tytułem prawnym zatrudnienia jest terminowa lub bezterminowa umowa o pracę. W badaniu uwzględniono 9 sekcji PKD: działalność produkcyjna, dostawy wody, gospodarka ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, transport, gospodarka magazynowa i łączność, działalność związana z zakwaterowaniem, usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja, obsługa nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Badane były przedsiębiorstwa we wszystkich 16 województwach. Wywiady z respondentami były realizowane metodą wywiadu bezpośredniego (*face-to-face*) przez ankietatorów CBOS; na podstawie *Słabe i mocne strony sektora MŚP w Polsce, Szanse i zagrożenia rozwojowe*, <http://konfederacjalewiatan.pl> (25.02.2015).

Główna ekonomistka Konfederacji Lewiatan Małgorzata Starczewska-Krzysztozek uważa, że otwartość na pojawiające się szanse przejawiająca się w dużej skłonności do podejmowania decyzji o ich wykorzystaniu, podobnie jak akceptacja porażek jako czegoś zawsze obecnego w krajobrazie biznesowym, pozwoli maksymalnie wykorzystać te cechy MSP, które wyraźnie ukształtowały się w okresie osłabienia gospodarczego – dostosowanie celów do możliwości rynku, ale przy szukaniu cały czas szans, koncentracji na jakości, a nie na cenie (a w kolejnych latach na innowacyjności budowanej w większym stopniu niż dzisiaj na bazie własnych wydatków na B+R), na ekspansji zewnętrznej i to nie tylko na rynki znane i „oswojone”, ale także na rynki dalsze. Wyraźnie ujawnione cechy przedsiębiorców: akceptacja dla porażek i szukanie szans oraz szybkie podejmowanie decyzji, aby te szanse wykorzystać, mogą także zwiększyć skłonność MSP do korzystania z zewnętrznego finansowania².

Dominująca grupa firm wskazuje, że czynnikiem najważniejszym dla budowania przez nie pozycji konkurencyjnej na rynku, jest jakość produktów i usług. Osłabienie gospodarcze wzmocniło ten kierunek działań przedsiębiorstw. Zmniejszył się odsetek firm, które opierają swój model konkurowania na rynku na cenie – z ponad 18% w 2012 roku do 10,4% w 2013 roku. Te wyniki badania wskazują, że w sektorze MSP zaszły trwałe zmiany, pozwalające firmom myśleć nie tylko o skutecznym konkurowaniu na rynku krajowym, ale także o poważnym myśleniu o wychodzeniu na rynki zagraniczne³.

Wzrósł odsetek firm, które rozpoczęły w 2013 roku sprzedaż na eksport, co przy nieznacznym, ale jednak spadku odsetka MSP, które kontynuowały sprzedaż na zewnętrzne rynki, dało netto przyrost liczby firm działających poza rynkiem polskim. I co ważniejsze, większy odsetek firm planuje w najbliższych dwóch latach rozpocząć eksport swoich produktów. W tym wszystkim ważne jest to, że sektor MSP dostrzegły także rynki poza Europą – Chiny, Indie, Brazylię, Meksyk, Indonezję. W 2012 roku tylko 0,1% firm sprzedawało swoje produkty na te rynki, zaś w 2013 roku było to 2,4%⁴.

Istotnym czynnikiem z otoczenia bliższego oddziałującym na skłonność do podejmowania działalności innowacyjnej organizacji jest faza życia sektora, w którym działa. Okazuje się, że organizacje funkcjonujące w sektorach znajdujących się we wcześniejszych fazach rozwoju często wdrażają innowacje technologiczne i produktowe oraz aktywnie korzystają z różnych źródeł innowacji. W sektorach dojrzałych najczęściej natomiast spotykaną innowacją są zmiany w sposobie produkcji⁵.

Małe firmy są często efektywne w identyfikowaniu okazji, ale mniej skuteczne w rozwijaniu przewag potrzebnych do uzyskania właściwej wartości. Wynalazek może być efektem działań pojedynczych osób, ale jego komercjalizacja wymaga zasobów i wysiłków organizacji, którymi trzeba zarządzać⁶.

² Lewiatan przedstawił wyniki monitoringu MŚP, ABC a Wolters Kluwer business, <http://twoja-firma.abc.com.pl> (26.10.2014).

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ E. Stawasz, *Innowacje a mała firma*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1999, s. 38.

⁶ J. Polowczyk, *Przedsiębiorczość strategiczna*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 6, s. 8.

Podstawowym problemem finansowania przedsięwzięć w Polsce, a także w Unii Europejskiej jest to, że mamy do czynienia z refinansowaniem części nakładów inwestycyjnych, a nie z bezpośrednim finansowaniem prac mających na celu wytworzenie nowego, innowacyjnego produktu⁷.

Nowoczesne i młode przedsiębiorstwa mają małą szansę w Polsce na zdobycie kapitału tradycyjnymi drogami, do których zaliczyć można⁸:

- bankowe kredyty inwestycyjne, pożyczki długoterminowe,
- emisję przez spółkę obligacji i inne długoterminowe papiery dłużne,
- franchising,
- leasing,
- krótkoterminowe kredyty bankowe, pożyczki,
- emisję krótkoterminowych papierów dłużnych,
- kredyty handlowe i inne zobowiązania.

Przedsiębiorstwa sektora MSP wykazują niską skłonność do korzystania z zewnętrznego finansowania. Tylko nieznacznie wzrósł odsetek firm, które korzystały i korzystają z kredytów i pożyczek – ciągle jest to mniej niż 1/3 ogólnej liczby MSP.

Małe zaangażowanie i utrudniony dostęp do kapitału prywatnego wpływa niewątpliwie na sposób finansowania projektów innowacyjnych. Te ograniczenia powodują, że nowe, innowacyjne przedsiębiorstwa mają ograniczony wpływ na absorpcję nowych technologii czy postępy w dziedzinie produktywności⁹.

Przedsiębiorstwa sektora MSP wykorzystują zarówno źródła własne, jak i obce w finansowaniu swojej działalności gospodarczej (badania J. Dudy¹⁰ oraz I. Dudzik-Lewickiej i A. Madydy¹¹). Niemniej jednak to właśnie źródła własne dominują w strukturze kapitału. Wśród preferowanych źródeł własnych dominuje zdecydowanie zysk netto. Oznacza to, że przedsiębiorstwa sektora MSP generują zyski, które są w stanie przeznaczyć na finansowanie własnego rozwoju. Szczególnie mikrofirmy uzależniają swój rozwój od wypracowanej nadwyżki finansowej. Ale muszą pamiętać, że w okresie ożywającej gospodarki może to być barierą rozwoju.

Mikro i małe podmioty gospodarcze powinny w większym zakresie zainteresować się źródłami finansowania innowacyjnych działań rozwojowych i wybierać te, których koszt pozyskania jest najniższy. Mogą starać się pozyskać środki pieniężne z funduszy strukturalnych, gdzie najodpowiedniejszymi działaniami jest

⁷ J. Filipiak, *Unia potrzebuje innowacyjności małych firm*, „Rzeczpospolita” 14.12.2007, s. B14.

⁸ K. Janasz, *Źródła i modele finansowania procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwie*, „Przegląd Organizacji” 2008, nr 10, s. 38–39.

⁹ Ibidem, s. 38.

¹⁰ J. Duda, *Czynniki rozwoju polskiego i małopolskiego sektora MŚP w zmieniającym się otoczeniu*, w: *Współczesne wyzwania i uwarunkowania rozwoju przemysłu i usług*, red. J. Pyka, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania Oddział w Katowicach, Katowice 2010, s. 30–46.

¹¹ I. Dudzik-Lewicka, A. Madyda, *Kryzys a preferencje małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie źródeł finansowania działalności gospodarczej regionu bielsko-bialskiego*, w: *Gospodarka oparta na wiedzy i innowacyjność przedsiębiorstw-wybrane zagadnienia*, red. K. Mieszkowski, K. Piech, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2011, s. 217–237.

właśnie wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej, wzrost konkurencyjności poprzez innowacje oraz rozwój zasobów ludzkich.

Niepewność oczekiwanych zmian koniunktury sprawia, że wiele przedsiębiorstw wciąż wstrzymuje się z rozpoczęciem nowych przedsięwzięć, mimo braku poważniejszych barier, gdyż przedsiębiorstwa nadal niekorzystnie oceniają klimat inwestycyjny¹².

Innowacyjność przedsiębiorstw sektora MSP w województwie śląskim

Województwo śląskie to region przemysłowy obejmujący obszar 1233,4 tys. ha (3,9% powierzchni kraju), z czego aż 3,2% powierzchni zajmują tereny mieszkalne, a 1,7% tereny przemysłowe (pierwsze miejsce w kraju). Województwo zamieszkuje ok. 4,62 mln osób, co stanowi 11,98% ludności Polski (stan na 31.12.2013 r.)¹³.

Jest to najsilniej zurbanizowany region w Polsce (77,56% osób zamieszkuje tereny miejskie), z najwyższym wskaźnikiem zaludnienia, tj. 374 osób/km² (średnia krajowa: 124 osoby/km²)¹⁴. W przemyśle pracuje ok. 38% osób zatrudnionych w regionie. Województwo śląskie charakteryzuje się dużą koncentracją obszarów działalności gospodarczej i przemysłowej. Jest regionem silnym gospodarczo, który wytwarza 198 301 mln zł, tj. 13% PKB (2. pozycja w kraju)¹⁵. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosi 11,1%, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto – 3629,57 zł, w tym w przemyśle 4307,29 zł i w budownictwie 2891,11 zł (stan 31.12.2013 r.)¹⁶.

Z każdym rokiem zwiększa się liczba (region śląski zajmuje 2. pozycję pod względem liczby podmiotów sektora MSP) oraz rola gospodarcza w regionie małych i średnich przedsiębiorstw. Cechuje je duże zróżnicowanie branżowe oraz wysoka skłonność do innowacji.

Wśród zarejestrowanych na Śląsku podmiotów gospodarczych największą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki prawa handlowego, w tym spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Najmniejszą grupą są przedsiębiorstwa państwowe. Wszystkie firmy, niezależnie od formy własności i pochodzenia kapitału cechuje duża konkurencyjność i zdolność dostosowawcza do

¹² M. Okręglika, *Działalność inwestycyjna mikroprzedsiębiorstw w Polsce – wybrane aspekty*, w: *Gospodarka oparta na wiedzy i innowacyjność przedsiębiorstw – wybrane zagadnienia*, red. K. Mieszkowski, K. Piech, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2011, s. 275.

¹³ *Informacje o województwie*, GUS, US w Katowicach, <http://katowice.stat.gov.pl/>, (14.11.2014).

¹⁴ *Województwo na tle kraju*, GUS, US w Katowicach, <http://katowice.stat.gov.pl/>, (14.11.2014).

¹⁵ Europejskie zestawienie danych dotyczących PKB w 2008 r. w cenach bieżących na mieszkańca na poziomie NUTS2 przynosi informacje o 236. pozycji regionu śląskiego, co stanowi 41% średniej wartości EU na podst. danych EUROSTAT dostępnych w końcu 2011 r. Na tle Polski to druga pozycja po regionie mazowieckim (219. pozycja).

¹⁶ *Podstawowe dane o regionie*, GUS, US w Katowicach, <http://katowice.stat.gov.pl/>, (10.11.2014).

zmian na rynku. Wysoko wykwalifikowana kadra placówek naukowych i badawczo-rozwojowych zapewnia dynamiczny rozwój zaawansowanych technologii oraz innowacyjne rozwiązania w takich dziedzinach jak: informatyka, przemysł motoryzacyjny, przetwórstwo spożywcze oraz w segmencie usług oraz również sprzyja powstawaniu nowych gałęzi gospodarki¹⁷.

Województwo śląskie ma ogromny potencjał przedsiębiorczości: 34,2 tys. spółek prawa handlowego i 35,2 tys. cywilnych, prawie 332 tys. osób fizycznych, które zarejestrowały działalność gospodarczą w 2011 roku, ok. 36,6 tys. osób rozpoczęło swoją przygodę z biznesem. Nie zawsze jednak odnoszą sukces. Działalność gospodarcza z natury związana jest z ryzykiem. Błędy w zarządzaniu, nietrafiony produkt, zbyt silna konkurencja – wszystko to sprawia, że co druga nowa firma zamyka działalność w ciągu pierwszych trzech lat istnienia.

Województwo śląskie systematycznie buduje swój innowacyjny potencjał. Ogromny w tym udział mają małe i średnie przedsiębiorstwa działającego na jego obszarze. Śląsk jest jednym z silniejszych pod względem potencjału gospodarczego regionem przemysłowym Polski. W wielu obszarach działalności zazwyczaj plasuje się na drugim miejscu, za województwem mazowieckim (tab. 1).

Według badań GUS, województwo śląskie ma wysoki odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych wśród firm przemysłowych – 20,3%. W sumie przedsiębiorcy regionu w 2010 roku zainwestowali w innowacje 4,6 mld zł. Ale to za mało. W Polsce nakłady na badania i rozwój jako odsetek PKB (0,68%) są wielokrotnie niższe niż u europejskich liderów – Niemiec, Danii czy Szwecji. Ten wskaźnik w województwie śląskim wynosi 0,55% (183 zł na mieszkańca w 2010 r.)¹⁸.

Województwo śląskie to pierwszy region w kraju, który utworzył strategię innowacji oraz rozpoczął realizację określonych obszarów strategicznych.

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003–2013 była dokumentem regionalnym zorientowanym na wzmocnienie procesów innowacyjnych. Zgodnie z ówczesnymi potrzebami gospodarki regionalnej, a także w zgodzie z rekomendowaną ówczesnie metodologią stosowaną w Unii Europejskiej, strategia ta cechowała się podejściem funkcjonalnym. Punktem ciężkości jej postanowień było stworzenie możliwie pełnego instrumentarium wsparcia innowacyjności – w dużej mierze rozumianej jako transfer wiedzy do MSP – we wszystkich dziedzinach gospodarki¹⁹.

W 2009 roku w województwie śląskim, biorąc pod uwagę ustalenia Regionalnej Strategii Innowacji oraz *foresightu* technologicznego, rozpoczęto opracowywanie i wdrażanie Programu Rozwoju Technologii na lata 2010–2020²⁰. Komplementarną rolę wobec postanowień RSI oraz PRT spełnia aktualna Regionalna Strategia Innowacji województwa śląskiego na lata 2013–2020, w której wykorzystano dorobek wcześniejszego programowania i przez pryzmat wyzwań strategicznych innowacyjnego rozwoju województwa śląskiego ogniskuje się na zagadnieniach tema-

¹⁷ J. Strzelecki, *Śląskie: bogactwo innowacji*, Portal Innowacji, www.pi.gov.pl/ (10.11.2014).

¹⁸ *Przedsiębiorcy w województwie śląskim*, raport na temat wkładu przedsiębiorców w rozwój województwa śląskiego, www.przedsiębiorcytworza.pl/ (14.11.2014).

¹⁹ *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020*, Katowice 2012, s. 18, <http://ris.slaskie.pl/dokumenty/regionalne/> (10.11.2014).

²⁰ *Ibidem*, s. 19.

tycznych, wokół których ambicją regionu powinno stawać się dalsze skupianie aktorów pochodzących ze środowisk biznesowych i naukowych, a także instytucji otoczenia biznesu, organizacji pozarządowych i władz samorządowych²¹.

Mocną stroną województwa śląskiego jest działanie na jego obszarze wielu wyspecjalizowanych instytucji okołobiznesowych – funkcjonuje tam około 200 instytucji otoczenia biznesu. Zauważa się stale rosnącą liczbę parków przemysłowych, technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości. Do najważniejszych instytucji zalicza się: Górnośląską Agencję Rozwoju Regionalnego SA (GARR), która spełnia rolę instytucji finansującej, Górnośląską Agencję Przekształceń Przedsiębiorstw SA (GAPP) oraz Fundusz Górnośląski SA.

Wśród działających w regionie instytucji identyfikuje się m.in.:

- ośrodki zajmujące się szkoleniem i doradztwem,
- inkubatory przedsiębiorczości, w tym inkubatory akademickie,
- inkubatory i parki technologiczne (Górnośląski Inkubator Technologiczny, Rybnicki Inkubator Technologiczny w Rudzie Śląskiej oraz Beskidzki Inkubator Technologiczny w Bielsku-Białej, Park Naukowo-Technologiczny „Technopark” Gliwice, Lotos Park Technologiczny Oddział Czechowice-Dziedzice, Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny, Bielski Park Techniki Lotniczej),
- parki przemysłowe (Bytomski Park Przemysłowy, Żorski Park Przemysłowy, Park Przemysłowy Ziemia Pszczyńska, Goleszowski Park Przemysłowy, Częstochowski Park Przemysłowy, Śląski Park Przemysłowy, Piastowski Park Przemysłowy, Jaworznicki Park Przemysłowy, Park Przemysłowy Euro-Centrum, Górnośląski Park Przemysłowy w Katowicach, Park Przemysłowy i Usługowy w Bielsku-Białej),
- fundusze pożyczkowe, fundusze doręczeniowe i fundusze *venture capital* (do najaktywniejszych należy Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy oraz fundusze pożyczkowe działające przy GARR i GAPP)²².

Wizją Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego jest stworzenie ekosystemu innowacji. Głównym celem, jaki przyświeca członkom regionalnego ekosystemu, jest przede wszystkim oferowanie produktów (usług) stanowiących istotną wartość dla konsumentów. Czynnikiem integrującym układ jest przepływ zarówno aktywów materialnych (np. produktów), jak i niematerialnych (*know-how*, informacje). Dodatkowo organizacje postrzegają ekosystem jako miejsce lub sposobność pozyskania korzyści wynikających z ekonomii skali, zasięgu, czasu, synergii oraz elastyczności. Charakter funkcjonowania organizacji w ramach ekosystemów, jak i relacji współpracy, sprawia, że zjawisko to jest znacznie częściej identyfikowane w sektorach opartych na wiedzy, jak w regionalnych specjalizacjach województwa śląskiego. W ekosystemie organizacje współtworzą i rozwijają swój

²¹ Ibidem, s. 20

²² H. Howaniec, W. Waszkielewicz, *Innowacyjność a wsparcie klastrów na przykładzie województwa śląskiego*, w: *Zarządzanie XXI wieku, Nowe koncepcje zarządzania*, t. III, red. H. Dźwigoł, J. Kurowska-Pysz, D. Owsiak, Wyd. Naukowe Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 2012, s. 134.

potencjał głównie wokół nowej innowacji. Wspólnie pracują, jednocześnie konkurując i kooperując, wprowadzając innowacje nowych generacji²³.

Tabela 1

Województwo śląskie na tle kraju

Wskaźnik	Śląskie	Kraj = 100 (w %)	Lokata w kraju
Produkcja sprzedana przemysłu, w mln zł	182 501,4	18,50	2
W tym na 1 mieszkańca w zł	39 345	152,40	1
Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w produkcji sprzedanej		20,60 (2009)	1
Przedsiębiorstwa innowacyjne przemysłowe (w %)			
Ogółem:	20,32	17,10	2
Wg klas wielkości		9,62	
10–49	12,17	30,18	1
50–249	33,19		4
Nakłady na działalność innowacyjną wg źródeł finansowania w tys. zł			
1) przemysłowe ogółem:	4 037 838	17,00	2
– własne	3 557 366	19,90	2
– budżetowe	30 677	11,33	4
– pozyskane z zagranicy	149 945	7,98	4
– kredyty bankowe	232 849	11,14	2
2) usługowe	591 906	5,49	2
GERD/Nakłady na działalność B+R w mln zł	848,8	8,10	3
GERD/Relacja do PKB w %	0,55%	0,68	7
GERD/Nakłady na działalność B+R w tys. zł	609725,4	7,90	3
W tym:			
1) badania podstawowe	26,6	5,30	5
2) badania stosowane	24,5	9,40	2
3) badania rozwojowe	49,0	9,70	2
Wynalazki krajowe zgłoszone	436	13,60	2
Liczba udzielonych patentów dla podmiotów woj. śląskiego	233	16,80	2
Wzory użytkowe krajowe:			
1) zgłoszone	170	19,30	1
2) udzielone prawa ochronne	90	18,60	2
Przedsiębiorstwa, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ramach inicjatywy klastrowej:			
1) przemysłowe		0,9% (2008–2010)	4
2) usługowe		0,4% (2008–2010)	7

Źródło: opracowanie własne na podst.: *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020*, Katowice 2012, s. 18, <http://ris.slaskie.pl/dokumenty/regionalne/> (10.11.2014); *Model Wdrożeniowy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020, Projekt systemowy Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie*

²³ *Model Wdrożeniowy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020, Projekt systemowy „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa śląskiego (III edycja)*, Katowice 2014, <http://ris.slaskie.pl/>, (10.11.2014).

rowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa śląskiego (III edycja), Katowice 2014, <http://ris.slaskie.pl/> (10.11.2014).

Podsumowanie

Województwo śląskie zajmuje wysokie miejsce pod względem innowacyjności w Polsce. W wielu obszarach działalności zajmuje drugie miejsce, najczęściej po województwie mazowieckim. Zadaniem aktualnej polityki innowacyjnej regionu śląskiego jest inspirowanie do innowacyjności oraz stwarzanie warunków do osiągnięcia przywództwa rynkowego, a także zapewnienie rozwoju technologicznego przez osiąganie doskonałości w wybranych dziedzinach bądź przez pozyskanie technologii z rynków globalnych i osadzenie jej w województwie śląskim.

Literatura

- Duda J., *Czynniki rozwoju polskiego i małopolskiego sektora MŚP w zmieniającym się otoczeniu*, w: *Współczesne wyzwania i uwarunkowania rozwoju przemysłu i usług*, red. J. Pyka, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania Oddział w Katowicach, Katowice 2010.
- Dudzik-Lewicka I., Madyda A., *Kryzys a preferencje małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie źródeł finansowania działalności gospodarczej regionu bielsko-bialskiego*, w: *Gospodarka oparta na wiedzy i innowacyjność przedsiębiorstw-wybrane zagadnienia*, red. K. Mieszkowski, K. Piech, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2011.
- Filipiak J., *Unia potrzebuje innowacyjności małych firm*, „Rzeczpospolita” 14.12.2007.
- Howaniec H., Waszkielewicz W., *Innowacyjność a wsparcie klastrów na przykładzie województwa śląskiego*, w: *Zarządzanie XXI wieku, Nowe koncepcje zarządzania*, t. III, red. H. Dźwigoł, J. Kurowska-Pysz, D. Owsiak, Wyd. Naukowe Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 2012,.
- Janasz K., *Źródła i modele finansowania procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwie*, „Przegląd Organizacji” 2008, nr 10.
- Model Wdrożeniowy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020, Projekt systemowy*, „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa śląskiego (III edycja), Katowice 2014, <http://ris.slaskie.pl/>.
- Lewiatan przedstawił wyniki monitoringu MŚP*, ABC a Wolters Kluwer business, <http://twoja-firma.abc.com.pl>.
- Okreglicka M., *Działalność inwestycyjna mikroprzedsiębiorstw w Polsce-wybrane aspekty*, w: *Gospodarka oparta na wiedzy i innowacyjność przedsiębiorstw-wybrane zagadnienia*, red. K. Mieszkowski, K. Piech, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2011.
- Podstawowe dane o regionie*, GUS, US w Katowicach, <http://katowice.stat.gov.pl/>.
- Polowczyk J., *Przedsiębiorczość strategiczna*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 6.
- Przedsiębiorcy w województwie śląskim*, raport na temat wkładu przedsiębiorców w rozwój województwa śląskiego, <http://www.przedsiębiorcytworza.pl/>.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020*, Katowice 2012, <http://ris.slaskie.pl/dokumenty/regionalne/>.
- Słabe i mocne strony sektora MŚP w Polsce, Szanse i zagrożenia rozwojowe*, <http://konfederacja-lewiatan.pl>.
- Stawasz E., *Innowacje a mała firma*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1999.
- Strzelecki J., *Śląskie: bogactwo innowacji*, Portal Innowacji, www.pi.gov.pl/.

*Województwo na tle kraju, GUS, US w Katowicach, <http://katowice.stat.gov.pl/>.
Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON I półrocze 2014 roku, Informacje i opracowania w statystyce, GUS, Warszawa 2014, www.stat.gov.pl.*

INNOVATIVE POTENTIAL SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES OF SILESIA REGION

Summary

Innovation is regarded as a key factor leading to the development of the enterprise market enrichment with new products and services of high quality and organizational transformations within the company and its environment.

Purpose of the study is to characterize the innovation potential of the SME sector in the Silesian region. The study presents the results of research on the condition of the SME sector conducted by the Confederation of Leviathan in 2013 and attempts to analyze the innovation potential of the SME sector in Silesia on the background of the country.

Keywords: potential, innovativeness, enterprise, SME sector

Translated by Aneta Madyda